

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Cap. XVII. Quæstiones aliquot de dictis impedimentis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

CAPVT XV.

Impedimentum XIV.

ABSENTIA PAROCHI, ET TESTIVM.

De hoc agam, Deo favente, infra commodius tr. 4.
De per totum.

CAPVT XVI.

De Impedimentis solum impedientibus
Matrimonium.

ERant hæc olim duodecim his versibus comprehensa.

*Ecclesia vetitum, nec non Tempus feriatum,
Aque Cathedris, sponsalia, inigito votum,
Impedim fieri, permittunt facta teneri.
Incestus, Raptus sponsa, mors mulieris,
Susceptor propria solobis, mors presbyteralis,
Vel, si paniceat solemniter, aut Monachem
Accipiat, prohibent hac coniugium sociandum.*

Cum his ergo illicitè contrahatur Matrimonium, sed valide. Ita Sanch. l. 7. d. 17. & communiter. Nunc partim à Tridentino, partim à consuetudine legitime usurpata, reducta sunt ad quatuor, nam propterea solum hæc explicabo. Illa cætera videat Lector apud Doctores passim. Hæc autem quatuor (quorum duo sunt impedimenta admodum limitata) hoc versu comprehendere, in gratiam Titulorum, volui.

Sacratum tempus, Vetitum, Sponsalia, votum.

SACRATVM TEMPVS.

1. Tridentinum sess. 24. c. 10. de Reform. matr. limitans Canones antiquos solum prohibet (sub qua culpa suo loco dicam infra trall. 7. de solemn. matr. c. 4. §. 4.) ne ab adventu Domini usque ad Epiphaniam, & à die Cinerum usque ad Dominicam in Albis inclusivè celebrentur Benedictiones solemnes Matrimonii, & solemnes inductiones Sponsæ ad domum Sponsi cum multis lætitiæ signis. Non ergo prohibet iniri Matrimonia, vel contractas denunciations fieri, vel privatas Traductiones Sponsæ ad Sponsi domum: vide Sanch. lib. 7. matr. c. 6. §. 6. Pont. lib. 6. c. 7. Et habetur. C. Fina de Clan. deina Dispensatione, id, quod indicavi, dum dixi modo, hoc impedimentum esse valdè limitatum.

VETITVM.

2. Quando Episcopus, vel etiam Parochus, ut notat Sanchez, C. 1. de matr. contra Interd. Eccles. Vide Cartarum decif. 23. alique, graviter alicui prohibent etiam extra iudicium, ne Matrimonium tunc contrahatur, sed differatur ob aliquam rationabilem causam, puta, ut interim cognoscatur de aliquo impedimento dirimente, vel, ut rixæ, & discordiæ componantur, &c. licet valide, illicitè tamen graviter, contrahunt Matrimonium, & debet index Ecclesiasticus, C. 1. de matr. contra Interd. Eccles. Vide Cartar. Decif. 23. poenam arbitriam non obediens infligere.

3. Excommunicatus, sive Majori, sive Minori excommunicatione, cum interdictus sit, ut dicemus in trall. de Excommunicatione, recipere Sacramenta, illicitè etiam recipiet Matrimonium, licet valide, ut ibidem explicabimus.

4. Tempore autem interdicti prohibet quidem sunt Benedictiones Matrimonii, non tamen ipsius Matrimonii contractio, ut item dicemus cum de Interdicto.

Ex dictis vides, quam merito dixerim, hoc impedimentum esse limitatum, ac diminutum.

Part 111.

SPONSALIA.

6. Hoc tertium enim vero, ut & quartum, sunt impedimenta licet solum impedientia, absoluta tamen, & non limitata.

Si quis ergo cum aliqua persona contraxit sponsalia, illicitè Matrimonium contrahet cum quacumque alia, nisi fortè antea, sponsalia priora, legitime, dissolvantur: valdè tamen dictum Matrimonium per verba de presenti contrahet, quia hoc impedimentum solum impedit, non dirimit Matrimonii contractionem.

Est autem de iure naturæ hoc impedimentum: quilibet enim debet stare promissis in contractibus onerosis, Verum de sponsalibus infra valdè plura dicenda sunt.

VOTVM.

7. Hic nequaquam agimus de Voto solemnī Castitatis incluso in Professione Religiosa, vel Sacerdotio: illud enim impedimentum dirimens est iuxta ea, quæ nuper vidimus, sed de Voto Castitatis simpliciter nostra præsens est locutio, quod impedimentum est solum impediens, quodque quatuor sub se peculiariter vota comprehendit, quorum aliqua directè, aliqua indirectè Castitatem requirunt, & opponuntur Matrimonio, non quæ illud invalidum reddunt, sed illicitum. Sunt autem ea. Votum simplex Castitatis, Votum non ducendi uxorem, seu vitam celibem agendi. Votum ingrediendi Religionem. Votum suscipiendi Ordinem Sacrum. Est autem hoc impedimentum de iure naturæ, quilibet enim obligatur, vota quæ Deo promittit adimplere.

CAPVT XVII.

Aliquot quæstiones pertinentes universali ter ad
predicta impedimenta.

QVÆSTIO PRIMA.

§. 1. Quam specie peccati peccet, qui cum impedimento dirimente copulam habet, vel Matrimonium contrahat.

Hunc peccare mortaliter, dictum est sæpius tunc, licet Lector cupiat, equanim peccati species Claritatis gratia sequentibus quatuor dictis huic desiderio faciam satis.

1. Dictum primum. Si duæ personæ non coniugatae, vir scilicet, & mulier nullo impedimento dirimente affecti copulam habeant, ea specie malitiæ peccant quod affert ex se peccatum, quod committunt, v. g. duæ personæ libere non consanguineæ peccabunt sola fornicationis specie.

2. Dictum secundum. Adveniente, seu considerato impedimento, si vir, & mulier copulam habeant, ultra malitiam quam ex se ejusmodi copula affert, contrahent aliā quam fortè affert impedimentum, v. g. quando vir, & mulier sunt consanguinei, si copulam habent, ultra speciem peccati fornicationis, contrahent peccatum Incestus: Unde, si antea vir, & mulier fuissent extranei, sed postea, vel votum, vel affinitas aliqua ipsi superveniret, certè quavis antea eorum copula fuisset solum fornicaria; tamen deinde sacrilega erit, vel incestuosa, & sic de similibus. Idem dic, si idem cum impedimento dirimente contrahant, & deinde commisceantur, cum enim Matrimonium illud sit nullum, remanent eadem malitiæ quæ erant antea.

3. Dixi (Quam fortè affert impedimentum) nam aliquando illam novam malitiam non affert: error v. g. in persona malitiam aliam novam afferre non solet; si enim putans, te habere copulam cum Maria libera, invenias eam fuisse Antoniam item liberam, sanè solum malitiam simplicis luxuria à te contractam esse, nemini esse dubium potest. Pari modo in impedimento Raptus: Tridentinum enim voluit, ut irritum esset Matrimonium inter Raptores, & Raptam, quamdiu rapta est in potestate Raptoris; idque voluit ob libertatem Matrimonii. Iam si Rapiens, & Rapta, communi consensu

N 2

copulam

copulam deinde habentis fornicationis, solam malitiam contrahent, quia motivum propter quod Ecclesia Matrimonium inter has personas invalidum reddidit, fuit libertas Matrimonii, quod motivum nunc non addit aliquam rationem novae malitiae supra simplicem fornicationem. Idem denique in impedimento Criminis; Ecclesia quum sancivit, ne vir & femina convenientes ad occidendum alterutrum coniugem eo animo, ut inter se Matrimonium contrahant, valide illud ineant, igitur sancivit in poenam delicti, & ad praecavendum, ne spe Matrimonii simile delictum committatur. At hoc motivum nullam novam malitiae speciem addit, &c.

5. Dicitur tertium, Prædicti, qui Matrimonium contrahunt cum impedimento dirimente quocunque, sive iure naturæ, sive Ecclesiastico, inducitur, ultra nullitatem Matrimonii, peccant etiam contra illas virtutes, ratione quarum adest illud impedimentum. Si enim v. g. sint consanguinei, Matrimonium attentando faciunt contra reverentiam debitam consanguineis, dum volunt illud, quod ipsis est impossibile, & quod ob motivum talis virtutis ipsis est prohibitum. Multo magis, quia sic habent animum utendi consanguineo pro coniuge, & si impotentes sint ad prolem, habent animum peccandi contra naturam, & si coniugati, contra iustitiam, adulterium, &c. Hos tamen non peccare peccato inobedientiae, puto, cum Perez *loc. cit.* quia non quilibet transgressio præcepti affert malitiam peculiarem contra Obedientiam, nisi, quando sit expresso animo non obediendi, vel nisi prohibitio sit facta à Superiore, ut ipsi obediatur, quæ hic non adesse, supponimus.

6. De Impedimentis solum impedimentibus, Dico, quamvis cum illis valide Matrimonium incatur, peccari tamen à contrahente Matrimonio; cum illis, inquam, quatuor quæ hodie durant. Nam cum primo sit contra promissionem datam Sponsæ, cum secundo sit contra Votum factum Deo, cum tertio, & quarto, contra prohibitionem, quæ Episcopus, vel Parochus sibi distulit, Matrimonium.

7. At inquit, Peccat ut ne peccato sacrilegii, quatenus qui contrahunt cum impedimento dirimente, iniuriam faciunt Sacramento Matrimonii, quod nulliter suscipiunt.

8. Respondeo, Ita putat Coninch *d. 40. d. 2. num. 18. Avert. quest. 9. sect. 5.* alique, sicuti peccat quando nulliter cetera Sacramenta conficere quis attentat, ut, si quis baptizaret sine debita forma, vel materia. Certe Fideles, quando contrahunt Matrimonium cum impedimento dirimente, sciunt, sic se, non solum iterum reddere contractum civilem Matrimonii, verum etiam Sacramentum illi contractui à Christo Domino annexum.

9. Negat Sanchez *ibid. n. 1.* Perez *ibid. G. Hurt. d. 12. diff. 3. n. 11.* Dian *p. 3. tr. 4. ref. 297.* cum aliis, quia irritatio, cuius nunc dicte personæ sunt causæ, cadit, dumtaxat in ipsum contractum civilem; ipsi enim solum hunc contractum nullum faciunt, esto sequatur deinde, in eo actu non adesse rationem Sacramenti. Lege Perez *d. 22. sect. 5. n. 5. G. Hurt. d. 12. diff. 4. Avert. q. 19. sect. 3. Ver. Riosus.* Vtraque sententia probabilis est.

QVÆSTIO SECUNDA.

§. II. An, qui metu gravi coactus Matrimonium cum impedimento dirimente contrahit, valide contrahat, & licitè?

1. Quoad primum, id est quoad Valorem convenimus omnes, eam omnino abesse ab ejusmodi Matrimonio ex gravi metu contracto: non solum ob rationem, quam infra *tr. 4. c. 6. §. 2.* dicemus, universalem, quia omne Matrimonium, etiam nullo impedimento contractum irritum est, si ex metu gravi contrahatur, modo ibidem explicando; verum etiam ex peculiari ratione ducta ab impedimentis dirimentibus.

2. Et quidem ratio peculiaris pro impedimentis iuræ

naturæ inditis est manifesta, nam si persone pater sunt inh. biles, Pater, v. g. est inh. biles ad contrahendum Matrimonium cum Filia, nunquid metu habentem illam dare illis potest? At ratio peccandi propter impedimentis qd iure Ecclesiastico inducitur diffidit, & difficultas docetur ex ea communi doctrina, quæ præcepta Ecclesiæ non obligant cum tanta rigore, cum periculo magni mali, quale malum supponitur adesse, quando ex gravi metu quis Matrimonium contrahere cogitur. Quare tunc præceptum Ecclesiæ induxit tale impedimentum, non obligabit, & si quis tunc nullum impedimentum erit.

3. Varias rationes fortasse minus aptas invenirentur. Doctores; illam ego, post diligentem considerationem esse puto. Quando dicimus, Ecclesiæ præceptum obligare, ubi magna est difficultas, malum periculum, sensus est, quod Fideles illa præcepta, difficulta transgrediendo, non peccent: At non est sensus, quod illa, quæ ipsa Ecclesiæ, immo, & Patris Sacularis legitime decernit, & vult esse talia, non sint respectu patientis gravem metum; immo enim contractus Minoris factus ex timore sine arbitrio iudicis, validus esset; quod nemo dicitur timor magni mali excusari quidem ab observantia præcepti, sed non propterea tollit, talem esse deum in se, qualem pronunciat legitimus Superior, quæ actum, sive spontè, sive metu factum, annullat. Certe pari modo, qui cum ignorantia inculpabili impedimenti contrahit Matrimonium non peccat contra ignorantiam, sed tamen invalide contrahit, *Ita Sanchez lib. 2. dist. 38. & communiter ex Cod. Insuper de sent. excommunic. & Cod. Litteras de Rescriptis.* quia ignorantia non facit personas ex incepto aptas in casu nostro.

4. Quoad secundum, an metu gravi coactus Matrimonium cum impedimento dirimente illitè contrahat, dico, illicitè quidem graviter agere, quando contrahit cum animo utendi conjugio, licet contractus, vel cum animo cohabitandi cum conjugē, cum periculo continentie. Patet, quia hic animus peccandi contra naturam est. At si hic animus desit, est diligendum quoddo enim contrahis cum impedimentis iure Ecclesiastico constitutis, ne venialiter quidem peccas, quia si esset peccatum, ideo esset, quia licet contra præceptum positum Ecclesiæ veritas, ne quis contra contrahere Matrimonium cum impedimento dirimente contra Ecclesiæ, ut dictum est, non obligat contra tanto periculo gravis mali, ergo, &c. Et na dicit communiter Sanchez, Coninch, Gal. Hurt. *loc. cit. d. 12. diff. 4.* alique.

5. At vero in eodem casu, quo dictus gravis metus deest, quando ex dicto metu contrahis cum impedimentis iure naturæ constitutis, v. g. cum impotentia, vel Pater cum tua filia, sunt duæ sententiae. Altera, quæ habet Gal. Hurt. *d. 12. diff. 4.* sequiturque Perez *d. 12. sect. 5. num. 5.* docet te semper peccare mortaliter, (inquit) tunc contrahere, est contra jus naturæ peccare contra Matrimonium. Altera (quam sustinet Sanchez *loc. cit. mavim. d. 5.* sequiturque Coninch. *d. 30. num. 19.* & C. stropalaus *d. 2. de spons. p. 12. num. 3.*) docet, te venialiter quidem, peccare, eo proliis modo quo etiam peccare, dictum est *num. præcedenti* in impedimento à Ecclesiā constitutis. Ratio est, quia (inquit) ex una parte tunc Matrimonium non fit valide & ex altera solus inefficax consensus satis à peccato liberat ex optate dicti metus. Equidem hanc posteriolem sententiam probabiliorē existimo.

6. Verum vget Hurtadus, intentare id facere, quod iure naturæ prohibitum est, est introductum malum, quod esset, v. g. intentare homicidium Innocentis. Sed intentare Matrimonium cum impedimento dirimente est non intrinsecè malum; ergo excusari nunquam ex gravi metu quidem mortis metu, potest.

Respondeo, Distinguendo Majorem: intentare id facere

TRACTATUS II.
DE
DISPENSATIONE
IMPEDIMENTORVM
MATRIMONII.

CAPVT PRIMVM.

*Quid sit Dispensatio, & qua ratione
interpretanda?*

DISPENSATIO, ut habet Gloss. C. Requiritis 1.
9.7. V. ut plerique, & ap. Sanc. lib. 8. marr. d. 1. n. 2.
Caitrop. r. 1. tr. 3. d. 6. p. 1. n. 2. alique ap. Dian. p. 8. trall. 3.
Ref. 1. Est iuris relaxatio facta cum cognitione causa ab eo,
qui potest relaxare. Clarius: est altius iuris actionis, quo pro
aliquo peculiari casu, vel persona, tollitur obligatio alienius
legis, ea lege interim in suo robore pro aliis remanente.

2. Hæc igitur dispensatio strictè est interpretanda, sal-
va semper proprietate verborum: vide C. de filiis Presb.
in 6. Sanc. l. c. Ratio est, quia natura dispensationis est
contra ius commune, illud enim tollit pro aliquo casu,
vel persona particulari; ergo est odiosa iuri, atque adeo
bono communi, propter quod latum est ius; ergo quan-
to minus potest, debet extendi.

3. Hinc sequitur, etiam dispensationes Matrimoniales,
de quibus loquimur, debere strictè interpretari: iact
enim etiam ipsæ vulnerant ius commune, & ita sustinet
communis opinio. Ita Sanc. l. c. n. 3. o. Nihilominus Me-
rolla l. 2. d. 4. c. 6. n. 28. cum aliis tenet has largam habere
interpretationem. Ratio est, inquit, quia ex communi
doctrina, quando per aliquam dispositionem redimus
ad observantiam iuris, illa dispositio non est odiosa iuri,
sed illi favens, quia iam illud servat: Sed per dispensa-
tiones Matrimoniales redimus ad ius naturæ, conceden-
tis amplissimam libertatem in Matrimoniis: ergo odio-
sa illæ non sunt, adeoque nec strictè intelligendæ: Bono
autem communi larga hæc interpretatio nocere, dicen-
da non est, quandoquidem favet primordiali hominum
libertati in Matrimoniis contrahendis.

4. Hæc Merolla opinio nimis probat, ideoque probat
nihil, probat enim omnem dispensationem habere largam
interpretationem, quia hæc semper favet hominum pri-
mordiali libertati. Ad argumentum ergo ipsius, concessa
Maiore, neganda est Minor; nam ius naturæ non præci-
pit, sed solum non prohibet Matrimonia, ad quæ Natura
ipsa propendet. Si ergo à iure positivo aliqua ex illis, ob
commune bonum, prohibetur, (ut certè prohibetur)
sanè in casibus deinde, in quibus pro aliquo ex his pro-
hibitis, dispensatur, ius, & bonum commune violabitur.

5. Quando dispensatio, æquivalere legi communi, qua-
lis est dispensatio, quæ clauditur in iure communi, vel
quæ conceditur communitati, largam profecto habet
interpretationem, sed absque admiratione, quia tunc per
illam ius commune non vulneratur, sed immo ius con-
stituitur. Lege hæc, & similia apud Dianam p. 8. trall. 3.
ref. 3. 2. alioque citatos.

CAPVT II.

De potestate dispensandi.

1. **P**otestas, quam quis habet, sive ordinariam, sive
delegatam, sed generaliter alicui concessam dis-
pensandi cum omnibus, est late interpretanda. Ita Sanc.
l. c. d. 2. n. 1. Suar. l. 6. de legibus, c. 17. L. sius l. 2. c. 42. n. 60.
N 3 Ratio

quod prohibitum est iure naturæ, v.g. homicidium In-
nocentis cum animo volendi illud facere, est intrinsecè
malum, concedo Maiorem; cum animo illud nolendi
facere, & cum certitudine, quod non faciet, est intrin-
secè malum, nego Maiorem, abstrahendo ab alio incon-
venienti. Neque enim condemnabis eum, qui metu suæ
mortis adactus, fingeret occidere Innocentem, pro-
ficiendo, v.g. contra illum sagittam, sciens certò, nul-
lum illi se damnum allaturum, hæc enim non esset
vera attentatio homicidii, sed solum, quasi illud foris
quædam attentatio quam licitè exhibere possum, ut ego
mortem evitem. Quoniam ergo meticolosè contrahens
cum dicto, impedimento scit pro certo, se nullum ce-
lebrare Matrimonium, illa non erit vera attentatio
Matrimonii, atque adeo erit talis actio digna, quæ
à metu gravi excusari à peccato possit. Atque hæc
ad defendendam sententiam Sanchez merito dicta
sunt.

7. Quod si sciens, te nullum celebrare Matrimonium,
adhuc contra ius velis verè contrahere, tunc profecto
non est mirum, si pecces, ut etiam peccares, si similem
animum habens, contraheres cum impedimento inducto
ab Ecclesia; nam tunc esset, nolle obedire legi, & ani-
mum fornicandi habere, &c.

8. Quid si prædictus impeditus iure naturæ putaret,
se vere contrahere posse, & propterea metu coactus con-
traheret?

Respondeo, hunc multo minus peccaturum, quia
bona fides cum invincibiliter ignorantem excusat, ea
tamen fide ablata, ipsum se gerere non posse, ut coniu-
gam, satis supra monuimus.

9. Affectum impedimento solum impediente, nec pec-
care in prædicto metu, si absint pericula, & inconve-
nientia dicta n. 4. similis ratio persuadet, nam, & ipsum
tunc invalidum est non quidem ex ratione talis generis
impedimenti, sed ex ratione universalis infra, ut diximus,
explicanda, quod scilicet omne Matrimonium est nul-
lum, si ex metu gravi contrahatur.

§. III. *Qui putans impedimentum adesse, cum tamen non
adfit, an valide contrahat?*

D hæc quæstioncula commodius agemus infra tr. 4.
cap. 2. §. 2.

§. IV. *Quam penam incurrant contrahentes cum
impedimento.*

Reviret. Præter peccatum, quando adest impedi-
mentum solum impediens, & præter peccatum, & inva-
liditatem Matrimonii, quando adest impedimentum di-
minuens, nulla pena ipso facto universaliter incurritur
ab impeditis, Matrimonium, non prævia dispensatione
contrahentibus.

Dico (universaliter) nam incurritur excommunicatio
ipso facto, sed non reservata in iis casibus, qui habentur
in Clementina unica de consanguinitate, his verbis,
Eius qui scienter in gradibus consanguinitatis, & affinitatis
Constitutione Canonica interdicti, aut cum Monialibus
contrahere Matrimonium non verentur, nec non Reli-
giosos, & Moniales, & Clericos in Sacris constitutos
Matrimonium contrahentes, excommunicationis sen-
tentia, ipso facto, decernimus subiacere.

Cum autem hæc Constitutio alia Impedimenta non
meminerit, ad illa ex Regula Generali, quod odia sunt
restringenda, extendi nequaquam debet; Ita Averfa q. 9.
de m. r. s. c. 1. V. Denique. Vnde ex eodem principio re-
f. Pontius lib. 7. marr. c. 41. n. 9. docet, hæc excommuni-
catione non affici eos, qui cum obstringantur vinculo
Cognitionis legalis, vel spiritualis, Matrimonium inter
se contrahunt, quia Constitutio solum meminit Con-
sanguinitatis, & Affinitatis.